

MAGYAR NÉP

KÉPES HETILAP

Előfizetési árak:

Évesre 6 pengő, félévre 3 pengő
Egyes szám ára 15 fillér
Külföldre egész évre 10 pengő

Főszerkesztő: **GYALLAY DOMOKOS.**

Főmunkatárs: **DR. SZÁSZ FERENC.**

Laptulajdonos: **MINERVA R.T.**

Megjelenik minden szombaton,
Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Kolozsvár, Brassai-utca 5. szám.

Európa kereszties háborúja

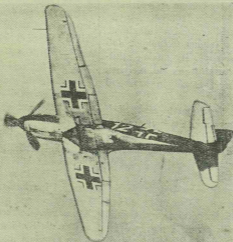
A közepkor lelkivilágát hosszú időkig az a vágy töltötte el, hogy Krisztus születésének, tanításának, szenvedésének és megdicsősítésének helyét, Palesztinát, vagy úgy elnevezték: a Szentföldet a pogány araboktól, mótól, törököktől megtisztítsa a kereszténység számára. A törökös, bár százszázalékosan hüllött erte, nem sikerült ugyan, de az eszme végig kísérte a kereszténység és keresztény Európa történelmét s ha valami egyetemes vágy, szép és dicső eszméért kellett a vért hullatni, akkor

ez a küzdelem kereszties háborúnak nevezték el. A történelem íme, megismétlődik, s máz Európa keresztény nemzeti újból kereszties háborút kénytelen viselni a kereszties Európáért. A kommunista szomszág egész világot átalakítani akaró mozgalma sorban Európát fenyeget az egyetemes polgári teljes felborulásával. Szemérem kereszties erőt ez a veszedelmes mozgom, mely lerombolta a diplomákat, Judást tettesztés helyébe, megsemmisítette a magántulajont, kiragadta a gyermeket az anya kezéből az állam mindenhatóság számára melyet megtöltött a plouromboló, istentagó, bolszevizmus szellemével. Szen emléksznünk még szgrázó leírásokból jelenetre, amikor a vallásos paraszt templomának szentségfelületét látó ferdre rogyva és imádkozva emelte két karját az ég felé, mire a bolszeviki katona a saját vérért, mint veszett gyát lölte le.

Ezeket a szörnyűségeket látta és türelme Európa egy nebeszszádon keresztiesül, s ami a legszörnyűbb: Anglia, a gy vagyonok és az úgynevezett kapitáliszták hazája nem llyta a bolszevizmussal szövetkezni csak azért, hogy a lát elöle megvédésén keresztiesül egy új és igazságos európai rendre térékvén Németországot a világ gyújtogató bolszevizmussal leveresse.

Isten gondviselése, hogy Németország idejében rájött

erre az erkölestelen szövetkezésre és megindította az újkor dicső kereszties hadjáratát az újkor legfélelmetesebb istentelensége, a bolszevizmus megsemmisítésére. Ezt a kereszties hadjáratot egész Európa, az egész kereszties Európa aggódó figyelemmel és erős bizakodással szemléli. Aggodalma nem a félt bizonytalanság aggodalma, hanem inkább egy nagy és ősi kereszties világrész megmentésére indult vállalkozás mielőbbi sikerének áhított vágya. Hisz nem lehet kétséges, hogy a német öserő megtörtí az istentelenség mesterséges hatalmát. A német légierő, melynek repülőgépei, mint egy-egy büntető kereszt, zúgnak, halált szörva a szöszögő, alattomos bolszevista rendszer feje felett, már az első négy napbanulatha ejtette a világot. A német lendület Isten lelke és a becsület szelleme irányítja, s a vörös hadsereg halálos nyugéssel éri vesztét.

Enek a kereszties hadjáratnak a kereszties Európa teljes és végleges gyázelmevel kell végzödni. Ezekben a napokban, rövid hetekben világtörölátok küszöbén állunk, s rendületlenül hisszük, hogy nincs már messze az idő, amikor a világ népeit megförtözö bolszevizmus veszedelmétől végleg meg fogunk szabadulni. Ha ez megtörténik, aminthogy megtörténik, Európa keresztiesysége soha le nem róható

hálára lesz köteleze Németország iránt, Magyarország, mely átesett annakidején a friss bolszevizmus rettenetességéin, elsősorban tudja értékelni ennek a ténynek a jelentőségét s teljes lélekkel kész arra, hogy ha kell, ehöb a dicsőséges keresztieshadjáratból kivéhesse a maga részét. Kiveszi annál inkább, mert a kassai vértanúk szelleme, akiket gyáva és gyilkos bombák ölték meg, még jobban megbizonyosítja nemzetünket abban, hogy a kereszties Európa egységes fellépése s küzdelme fogja meghozni a világygyilkos szellem gyákeres kifirtását. E napokban valómennyiünknek azért kell imádkoznunk, hogy ez sikerüljön.

ROVETEM KÖNYVTÁR
234 194
KOLÓZSVÁR

MAGYAR ÉLETÜNK KÉRDÉSEI

Mi jelent a szövetkezeti gondolai a gyakorlatban?

Országszerte nagy feltűnést keltett az a gazdag szövetkezeti munkater, amelyet dr. Bethlen László gróf elnök terjesztett elő a „Szövetség” Gazdasági és Hitel-szövetkezetek Központjának június harmadikán, Marosvásárhelyen megtartott közgyűlésén. Ennek a munkatervnek különösen a szövetkezeti üzemek felállítására vonatkozó részét kísérte általános érdeklődés, mivel ezeknek az üzemeknek az erdélyi termelő munkába való bekapcsolásával gazdáink tiz-ezreinek megélhetési viszonyát tudjuk megjavítani.

A szövetkezeti üzemek felállításáról és rendelkezéséről Elekes Béla, a „Szövetség” vezető igazgatója a következőket mondotta munkatársunknak:

— A székelyföldi bő burgonyatermes évente mintegy kétezer vagon burgonyafelesleg értékesítésének gondját jelenti. Minden eszközzel arra kell törekednünk, hogy ezt a felesleget biztosan és kedvező áron átvegyük és megfelelően feldolgozva értékesíthessük. A földművelésügyi kormány határozott támogatása lehetővé tette, hogy felépítsük és rövidesen üzembe helyezzük csikszentsimoni burgonya-keményítő és burgonya-szörp gyárunkat.

— A csikszentsimoni gyár építési munkálatai május elején kezdődtek meg s az üzem előreláthatólag október elején már megkezdí működését. A gyár napi hét vagon burgonya feldolgozására alkalmas, vagyis évenként kétezer vagon burgonyát dolgozhat fel keményítőtővé és szörppé. Ily módon mintegy 100—150 vagon keményítőt állítunk elő, melynek értékesítése a Futura keményítő-osztályán keresztül történik.

— Ez a gyár a második legnagyobb szakmabeli üzem lesz az országban. A burgonya átvételi árait és a keményítő árát az árkormánybiztosság állapítja meg, annak a kívánalomnak a szemelött tartásával, hogy a székelyföldi burgonyatermesztők számításukban ne csalódjanak.

— A csikszentmártoni gyár termékeinek eladási osztálya a kolozsvári szövetkezeti Központ kebelében működik Elekes Béla vezető igazgató irányításával.

Gróf Bethlen László elnök urunk a marosvásárhelyi közgyűlésen beszámolt a baróti tejfeldolgozó üzem felállításáról is. Ez az üzem a háromszéki Erdővidék tejfeleslegének értékesítését teszi majd lehetővé. Az új üzem előreláthatólag január—február

hавában kezdi meg termelését. A telep építési munkálatai most kezdődnek meg. A baróti üzem naponta 15 ezer liter tej feldolgozására alkalmas, s pozíciózott tejet és sajtot fog előállítani. Az új üzem kapcsolatos beruházási költségek mintegy negyven millió pengőre ruának.

— Ugyancsak „Szövetség”-ünk állítja fel a kolozsvári juhgomolya-gyűjtő és juhtejfeldolgozó üzemet is, amely ezenkívül tehenéj feldolgozását is foglalkozik majd. A beruházások körülbelül 100 ezer pengőre ruának. Ennek a telepnek az a rendelkezése, hogy a kézdi járásban megindítsa a tehenéj-termelést és egyben feldolgozza a környező havasi juhtejtermelését. Ez az üzem napi 10.000 liter tej feldolgozására alkalmas. A feldolgozott tejtermék egy részét kivitel útján fogja értékesíteni.

— Pár hét múlva adjuk át rendelkezésére a csikfalvi sajtgyárat, amely naponta 3—4 ezer liter tejet fog feldolgozni.

— A jövő évre vettük terbe a gyergyószentkereszt-i sajtgyárat üzem felállítását, amely naponta 10 ezer liter tejet fog feldolgozni.

— Előrehaladott és sikerrel biztató tárgyalások folynak a dési tejüzem felállítására érdekében. Ez a telep vállalja majd Dés városának tejellátását, s ezenkívül tejtermékek előállításával is foglalkozik.

— Hasonló értelemben tárgyalunk a székelysomalói tejüzem felállításáról is, amely szintén a jövő esztendő munkatervébe tartozik. Ez az üzem előzetes számítások szerint mintegy 300 ezer pengő befektetést igényel és naponta 15 ezer liter tejet fog feldolgozni. Vajgyártásra is berendezkedik.

— Nemrégiben komoly formában napirendre került a kolozsvári tejüzem felállításának kérdése is illetékes szakértők, valamint a gazdasági és kereskedelmi érdekképviseletek — így az EMGE és a kolozsvári iparkamara kormánybiztos-főtitkára — hangulag azt az álláspontot foglalták el, hogy Kolozsvár korszerű tejellátása csak Szövetségégisze alatt oldható meg gyakorlati módon. Ezért éven azonban mindaddig nem lehet elhatározni lehet tenni, amíg megfelelő városi szabályrendelettel rendelkezünk — fejezte be nyilatkozatát Elekes Béla vezető igazgató.

Széchenyi István
mondta:

Nem mindenki magyar,
aki magyarul beszél.

Akik új jobb hazát kaptak

A bukovinai székelyek, akiket a magyar anyaország szelvére gondossága kiemelt a másfél száz éves degenységéből, ma már a bácskai kövér magyar föld szelvének dobogását hallgatják és boldogok, hogy új-ból magyar levegőt szívhathatnak.

Céltalan volna a régi magyar kormányok telepítési politikáját bírálgatni. Hisz telepítési politika lapjában véve nem is volt. Inkább kivándorlási politika volt, s az egyetlen magyar kiváló, Frumebérek közt arra is szolgált, hogy magyar kivándorlókat segítsen Amerikába induló hajókra szállani. Azóta persze közben sok minden történt. Elküzdött felettünk egy négyéves világháború, megcsapották a magyar vért, átköltöztünk egy 22 éves kisebbségi ábületet. Mindez megváltoztatta az egész nemzet, tehát a kormányok felfogását is. Ma már valahányszor tudjuk, hogy a megfogatkozott magyart nem küldeni kell, hanem benn kell tartani az országban, s akik kiint vannak, azokat vissza kell hívni, s földet és kenyeret adni nekik.

Mindezek a gondolatok abból az alkalomból álló fel bennünk, hogy két érdekes felvételt birtokba

jutottunk, melyet érdemesnek tartunk okulásul és példaverésépen lapunk olvasóközönségének is megmutatni. Mind a két fényképfelvételt (Varga Zoltán felvételei) Bukovinából hazatelepített székelyeket ábrázol. Az I. kép azért nagyon érdekes, mert akiket ott látunk, az egyetlen család: apa, anya és 12 gyermekük. Nagy István vonatvezető és a derék magyar testvérünk, aki tizenkét derék magyart ajándékozott a hazának Hadikfalván, ahol lakott s ahonnan most a Bácskába megy családjával együtt új életet kezdeni. Azok, akik az „egyikét” vagy az „egy sem kell”-t kedvelik, nézzenek tisztelettel, de szígyenkezéssel is a 12 gyermekes magyar házaspárra.

A II. számmal jelzett képünk ugyancsak Hadikfalváról megőrző székely testvérünk, akik Kolozsvárra érkezésükben rövid pihenésre kiszállítottak a vasútállomáson. Így öröközte meg őket a nevezetes alkalomból a masina. Mi pedig, akiket a sors nem üdött messze szülőföldünktől, szeretettel szemléljük őket és szívből kívánjuk, hogy az új haza adja meg a nyugalmat és boldogságot, amit megérdemelnek.

I német hadsereg nagyon sokféle falgat harcot. Így németek vannak Norvégia-ban, Franciaországban, valamint a Japánban, sőt még az afrikai hárcseregen is. Természetes dolog, hogy emiatt szükségessé válik sok csapatoknak együtt járni a vadászra való átkelésre. Ké-
pünk azt a jelenetet mutatja be, ami-
or német vöröskeresztes ápolónők az
afrikai német katonáknak az egy-
katonának azokat ednek, valamint ellát-
ják őket a szükséges átemmel.

A „Magyar Nép“ külpolitikai szemléje

A „gőzhenger...“ Emlékezünk a világháborúból, hogy a központi hatalmak ellen szövetkezett „ántánt“ gőzhengernek nevezte az orosz hadsereget, mely végig fog gurulni Európán és maga alá fog mindent hengerelni, ami eléje és alája kerül. Ezt a gőzhengert aztán közben két ízben is baj érte. Az első a mazzari mocsaraknál történt, ahol az öreg Hindenburg belekergette a gőzhengert a mocsarakba, a második Gorlicénél, ahol egy szép májusi reggel megindult ez a henger, de — visszafelé és meg sem állott Breszt-litovszkig. Hát ez a gőzhenger most meg sem indulhatott, máris a talpa alá nyultak, „bütre“ állították és a német stukák szórják eléje, mögéje, köréje, mindenkelettel pedig föléje a kikerülhetetlen halált. Ez az orosz-német háború első vázlatos képe, de ebből a továbbiakra nem nehéz következtetni. Gondoljunk a lengyel, francia-belga, a balkáni és krétai harcokra, ahol a német haderő ámulatba ejtette a világot. A német hadvezetőség nem csinált titkot abból, hogy ezt a háborút nagyobb örökök vívja meg, mint az előbbieket, mert — legalább szám szerint — nagyobb tömegekkel áll szemben. De hát a tömeg sohasem volt döntő, amikor élet-halál hareről volt szó. Eger várát a maroknyi magyar sereg az egrai nőekkel védte meg, s Nándorfehérvár alól a maroknyi magyar üzte el Hunyadi vezérlete mellett a százezerényi törököt. Németország ma életéért küzd, s a szovjet hadsereg tömegei megtörnek a német élet-halál küzdelem elszántságán. Minden haditudomány és felkészültség mellett is a német lélek az, amely összetöri a vörös baderót.

Sollum körül. Anglia arra számított, hogy ha tengelyhatalmakra zúdítja az orosz óriást, melynek hónapokon át együtt bogozta a hurkot Németország megfőjtására, majd a közelkeleten ellakadnak a harcok. Csalódott. A német-olasz egyesült szárazföld és légi erők nem csökkenő erővel és szívóssággal nyugtalanítják az angol erőket. A sollumi csata egyébként, ahol Anglia sorozatos kudarcaira a németek és olaszok kezén, s az angol veszteségekre jellemző, hogy csak páncéllókocsokban 298-at vesztek. A tengelyhatalmak kezdeményező erejét az orosz arcvonal nem csökkentette, annál kevésbé bénította meg. És egyébként is a végső győzelem eldöntése nincs a Sollumhoz, se Tobrukhoz, se Hayfához, se Alexandriához kötve. A végső győzelem ott következik meg, ahol a tengelyhatalmak Angliát végleges megverik. Mert megverik. Ribbentrop német külügyminiszter megmondta, hogy „az utolsó lánc szem is sorra kerül.“ Az utolsó előtti láncszemet mostörök össze a német bombák az orosz harctéren. A utolsóóra akkor kerül sor, ha a szovjet-unió ki leszterítve. Bizonyos, hogy sorra kerül.

Az örök Amerika. Amerika teljes részvétéről barátságáról és támogatásáról biztosította a bolsevista Oroszországot, — de ez a támogatás egyelőre olyan anyagokra szorítkozik, mint például katonabakkancs és egyébek... Igen, ezt az elnök úr magmondta. Ez a támogatás bizonyára nagy bizakodást önt az orosz haderőbe, mely azóta se tud a súlyos csapások kábulatából feléledni, hogy az első német stukák megjelentek a feje felett. Ez hát az a bizonyos Amerika, amelyik oly lázas igyekezettel siet beavatkozni az európai háborúba Anglia megmentésére melytől az ígért segítség fejében szigeteket vesz és a szovjet támogatására, melynek bakkancsot ígért. Mintha bizony nem tudná, hogy a megriasztott szovjet katonabakkancs nélkül most már sokkal jobbatud futni a német üldöző páncélosok elől, amíg stukák utol nem érik. Multkori számunkban azt írtuk, hogy: Amerika lassan gondolkozik, lassan cselekszik, de biztosan. Természetesen azért hogy szerencsésen lekéssen a háború beavatkozástól.

A német főhadiszállás jelentése az új háborús hétről. A német főhadiszállás a szovjet elleni háborúban június 22. és 27. közötti időközöttette az elért óriási eredmények. Eszerint a német csapatok megszállták csaknem az egész Kávéániát, elfoglalták az oroszok által a két évvel ezelőtt vérnélkül megölt volt lengyel területek nagyrészt és hatalmas erőkkel a fővárosok felé közelednek. Ezekben a területekben óriási hadiszármányt szerzik. Többek között kezükre került 40.000 hadifogoly és 600 gépjáró, amelyek elpusztítottak és részben megkaptak több mint 2300 páncélszeker, valamint több mint 4500 szovjet repülőgépet, részben a levegőben, részben pedig a földön megsemmisítettek. Ezzel szemben a németek rendelkezésére 150 repülőgépet vesztettek. A németek győzelmeikkel nemcsak Moszkvát fenyegetik, hanem a régi orosz fővárost, Szentpétervárt is, mely tengerparton fekszik és nagy kikötője a szovjetnek. Ha sikerül Szentpétervárt is elfoglalni, akkor az oroszok hatalma a Keleti tengeren megszűnnek tekinthető, mert ma lesz kikötő, ahová hajók beérhetnek, valamint onnan szállítanak. A németek terve bizonyára az, hogy Oroszországot elvágják a tengerrel és ezzel a német tengeri fölényét biztosítsák a Keleti-tengeren.

Lázadások a szovjeturalom ellen. Krajnából került úton jött jelentések arról számolnak be, hogy a helyi szovjethatóságok ellen a parasztság fellázadt és ezeket a megmozdulásokat a vörös katonaság és a terrorosapatok leverték. A fegyveres erő embertelen eljárása azonban nemhogy elretentő példává válna, hanem növelte a parasztság elkeveredését és kitartását. Krajnában a parasztság féktartására igen tekintélyes katonai erővel kellett elvonni és még így is egy-egy kisütésű gyulnak ki a gabonaparkok és egyéb fontos épületek. A oroszokai jelentések — ha burkolatos is — de arról számolnak be, hogy a Balti államokban hasonló a helyzet. Az észak, lettők és litvánok elérkezettnek látták az időt, hogy vörös elnyomók ellen fölkel-

jenek. Sokhelyütt bekerült a lakosságának a hatalmat megkaparintani, de egyes helyeken, ahol nagyobb vörös katonai csoportok táboroztak, ott a megmozdulást a legkegyetlenebbül letörték. Minden jel arra mutat, hogy a vörös hadseregnek két fronton kell harcolnia: az elnyomott nép és a diadalmasan előretört német hadsereg ellen.

Nines fehér kenyér Törökországban! Törökország gazdasági élete nagyon érzi a háborút. Az ország legnagyobb részében nem lehet fehér kenyeret kapni. Törökország fővárosában, Ankarában mindössze 300 zsák fehér liszt van. Ez egy többszázszézer lakosságú városban elenyészően csekély.

Szint vall Európa. A bolsevizmus végleges letörésére megindított háború lassanként csatasorba állítja Európa valamennyi népet Anglián kívül, mely sorsát Oroszországhoz köthette. Ujabbán Svédország határozta el, hogy kivési részét a bolsevizmus elleni hadjárattól egyelőre azaz, hogy semlegességének megtartása mellett szükség szerint átengedi a német csapatokat a szovjet elleni hadműveletek előjára. A szovjet közbizsága miatt Svédországnak is állandó aggodalomra volt oka.

Japán várakozó álláspont. Amerikában általában az a vélemény alakult ki, hogy Japán egyelőre várakozó álláspontra helyezkedik a német-szovjet háborúval kapcsolatban. Ez természetesen nem jelenti azt, hogy tényleg nézi az események fejlődését, hanem ha a szovjet hadsereg nem tudja megállni a helyét a németekkel szemben, abban az esetben Japán megszállja Szibériát. A két nép között történtek ugyan bizonyos közeledések az utóbbi időben, azonban őszinte barátság aligha fejlődött ki közöttük, mert Szovjet-Oroszország állandóan segítette és segíti a kínai kormányt és hadsereget, amely évek óta már harcban áll Japánnal. Azonkívül a szovjet feltételek Japánra, mert az az ázsiai nép rendkívül megerősödött és uralmat biztosítani akarja Kelet-Ázsia felett. Viszont Oroszország, amely hatalmát továbbra

is fennakarja tartani, ezt nem nézi jószemmel és könnyen megtoronásodik, hogy a két ország között is rövidesen súlyos bonyodalom támad.

Rómán városokat is bombázták a szovjet gépek. A szovjet légerő több támadást intézett Bukarest ellen. A támadás több házat elpusztított és számos polgári személy esett áldozatul a támadásnak. Ezenkívül Galacot és Konstancát is bombázták. Bolgár területen is megjelentek a szovjet gépek, többek között Rucsucok bolgár dunai kikötő felett is, azonban a várost nem tudták bombázni, mert a bolgár légvédelem elűzte a gépeket.

Szírriában tovább folynak a harcok. Az angolok nagy erőkkel folytatják támadásaikat Szíria ellen és bár Damaszkuszt az egyik legnagyobb várost elfoglalták, mégsem tudnak további eredményeket elérni, mert a franciák és a gyarmati katonaságuk keményen ellenáll. Az angolok azt szeretnék, ha mielőbb megszállhatnák Szíriát, hogy a sorozatos vereségek után a világ előtt katonai eredményeket tudjanak felmutatni és ezért az anyaországtól teljesen elzárt Szíriát több oldalról támadva próbálják meghódítani, ami azonban eddig sikertelen volt.

Amerika nem rajong a szovjetért. Mint az egyik olasz lap newyorki külön tudósítója jelenti, az amerikai beavatkozáspártiak és a kommunisták összefogtak, hogy háborúba sodorják az országot. Egy politikai személyiség így foglalta össze az uralmon levő beavatkozási irányzatnak a felfogását: „A kommunisták gonosztevek ugyan, azonban a mi gonosztevéink”. A hivatalos körök minden erőfeszítését elnevezik azonban az amerikai néprétegekben az a felfogás kerekedik felül, hogy a keletenpai új háború kialakulása késlelteti Amerika beavatkozását. Ezt a felfogást juttatja kifejezésre a kétfelől példányban megjelenő Daily News, amely közli Sztalin hatalmas arcképét ezzel az alírással: „Ezért a célért harcoljunk! Nem!” Az olasz lapok egyébként közlik, hogy Kereszteszky, a volt orosz szocialista ve-

zár az Evening Star című amerikai lapnak kijelentette, nem hiszi, hogy a szovjet sokáig ellenállhat a német hadseregek.

Adóemelés az Egyesült Államokban. Az Egyesült Államok háborús készülődései mind határozottabb jeleket öltenek. Egyik legbiztosabb jelnek kell tekintenünk, hogy az Egyesült Államokban terbre vették az adók felemelését. A katonai készülődésekre jellemző, hogy a nemzet gárdát és a tényleges haderőt fegyverben tartják a rendes körülmények között megállapított 12 hónapos szolgálati időn túl is.

Litvánia független. Newyorki lapok tudósították jelentése szerint Litvánia proklamálta függetlenségét. Litvániát tudvaleg a tavaly június 15-én foglalta el Szovjetország és egy hónappal később bekebelezte a szovjet köztársaságok keretébe. Hir szerint Litván felkelők Kovnót is elfoglalták. Újabb hírek arról adnak jelentést, hogy a balti államok és Ukrajna lakossága teljes erejével a németek oldalára áll a szovjetországi hatalommal szemben. Nem kétséges, hogy a leigázott kisállamok függetlenségére való törekvést rövidesen többen is fogják követni.

SZINES ABLAK

A györgyalvi magyarok ragaszkodásáról külön számol be más helyen egyik hírünk. Erdem azonban ezt a tényt külön is megemlíteni, mert csak a györgyalviak tudják, mit jelent nekik, hogy kurtá 4 kilométer távolságra már magyar föld van, ahová talán évszázadok óta szabadon járhatnak és részeshettek a városi polgárosodás áldásában. Megható ez a ragaszkodás az ősi magyar földhöz és ki kell ezt állandóan emelni példaadásul másoknak is. A beadott emlékiratnak talán nem lesz meg azonnal a kívánt eredménye, de emlékeztető marad arra, hogy itt, 4 kilométerre az idegen határtól fémberben élnek magyarok, akik nem akarnak mások lenni, s akiknek győztes érzés, hogy elsajátították őket az ősi magyar földtel. A györgyalvi magyarok példát adtak az állandó, folytonos, nem pihéző és lemondó ragaszkodásról. Ezt nekik méltóképpen meg fogjuk köszönni, ha előljár az óra, amikor leomlik köztünk a mostani határ. Mert bizonyos, hogy le fog omlani.

HIREK

MAGYARORSZÁG HÁBORÚJA A SZOVJET ELLEN

Június 26-án három szovjet repülőgép hamis, megtévesztő jelzéssel, úpeperenyi kerítés után 28 bombát dobott le Kassa városára. A bombák egyrésze a postahivatallal esett, s a bombázás eredménye 27 halt, s ennél több súlyos és könnyű sebesült. Erre a bolsevizmusra jellemző aljas eszelekedetre Magyarország nem adhatott megfelelőbb választ, minthogy június 27-én d. e. 11 órától hadállapotban levének tekintti magát a Szovjettel. Szándékosan nem mondunk és írunk Oroszországot. Ebben a tekintetben is egységes a felfogásunk Németországgal, mely kijelentette, hogy nem az orosz nép, hanem a bolsevizmus ellen indult harcra. Mi jól tudjuk, hogy az orosz nép nem bolsevista, nem is bolsevizálódott el, hanem néhány ezer proletár kommunista zsidó tette tüzzel és vérrrel, felforgató forradalommal szovjetté Oroszországot. Erős a bizodalomunk, hogy a most megindult felszabadító harc végképen megmenti Európát és a világot ettől a nemzetközi rakéttól. Hogy ebben a felszabadító harcban milyen részt kap Magyarország, még nem tudjuk, de bármilyen történjék, Magyarország, amely átvészelte már a kommunizmust, bátran és elszántan sorakozik azok mellé, akik a világ e rémének megsemmisítésére fegyvert fogtak.

A Minerva Műintézet Rt. közgyűlése. A Minerva Irodalmi és Nyomdai Műintézet R. T. most tartotta népes közgyűlését Óváry Elemér dr. ny. tisztí főügyész elnöklésével. Az igazgatósági jelentés részletesen beszámolt a Minerva fontos népszerűvel munkájáról, a 20 év alatt üzemében közreadott három és félmillió példányú könyvről, amelyből kétfélszázöt szaját kiadása volt, közte 263 féle tankönyv és 420 féle irodalmi és tudományos mű. Ismertette a jelentés a Minerva 491 falusi népkönyvtárának megszervezését és azt a jutalomkönyv-mozgalmat, amellyel 114.000

darab könyvet juttattak ingyenesen az iskolai tanulók kezébe jutalomként. A választások során a m. l. n. földművelésügyi miniszterrel kinevezett Bünyfi Dániel báró és az elhatalozott Boross György dr. unit püspök valamint az itélőtáblai elnökké nevezett Vékás Lajos dr. volt vezérigazgató helyébe új igazgatósági tagokul Telesi Béla grófot, az Erdélyi Párt és EMGE elnökét és Csely István dr. egyetemi tanárt, felügyelőségi tagul pedig ifj. Vékás Lajos dr.-t választották.

Erdélyi falvak országzászlójá. Május végén, az országzászlónál őrszolgálat közben iktatták be Gyergyóditró, Kibéd és Vice erdélyi községek országzászlóját, amelyet az elszakítottak és a fővárosi Horváth Máté-utói női kereskedelmi iskola rendezői ajánlottak fel. Az elnökség nevében Csiky Gábor unitárius esperes mondott beszédet.

Az első magyar érettségi vizsgálatok. Az idén tartották meg 22 év az az első magyar érettségi vizsgálatokat, amelyek általánosságban jó eredménnyel végeztek. A vizsgálatok különösen feltűnt az elnököknek az ifjak magyar nyelv- és irodalomban való jártassága, nemkülönben az a tájékozódottság, melyről a magyar történelemből is bizonyosságot adtak.

Mi történt a bukaresti mezőgazdasági egyetem diákonthonában? A bukaresti katonai parancsnokság kérésére az egyetem diákonthonában egyetem diákokat tartottak, amelyek kimerítik az államellemes büncselekmények kritériumait. A hiyalak közlemény nem részletezi a történetet és csak annyit mond, hogy a tettek kitéltet nem sikerült megállapítani. Miután azonban a vizsgálat során kiderült, hogy a mezőgazdasági egyetem diákjainak egy része nem hajlandó belcilleszkedni a törvényrend kereteibe, s politikai agitációval próbálja megfélemlíteni a többi diákokot, hatót közülük örök időkre zárták az állam összes egyeteméről és diákonthonairól. Erről a határozatról kétséget kizáróan bebizonyosodott, hogy résztvettek az államellenes agitációban.

szidók az orvosi kamarákban. A városi orvosi kamarákban a Mára-ugocsa, Szatmár és Bihar volt területükből 167 zsidó és 93 zsidó orvost vett át. Hivatalból a városi kamarákban Csonka- és Bihar vármegyéből 30 és 30 nemzsidó orvost, míg saját kérésükre ártanak az ország egyéb területein 50 nemzsidó orvost. A nagyváradi orvosi kamarát 261 nemzsidó és 30 zsidó orvost számlál, vagyis a zsidó arány több mint 40 százalékos. Az adatokból különösen a Mára-ugocsa, Szatmár és Bihar volt területére vonatkozó adatok meglepően szokatlanok. A zsidók ugyanis állandóan azt hangsúlyozták, hogy a zsidók öket még sokkal jobban elismerték, mint a magyarokat és kérték a magyarok mellett megszervezni a zsidó uralom alatt magyarságuk és zsidóságuk miatt is. A 93 nemzsidó orvost szemben álló 167 zsidó orvos egészen másról tesz tanúbizonyságot. Ha ugyanis a románok jobban elismerték volna el a zsidókat, mint a magyarokat, aligha akadott volna köztük annyi zsidó orvos az emelkedett megyék területén, mint nemzsidó. A városi orvosi kamarákban 40 százalékos zsidó aránya feltétlenül gonoszulán készítő jelenség!

Is pusztított egy olajfajonomban. A városi orvosi kamarákban 40 százalékos zsidó aránya feltétlenül gonoszulán készítő jelenség!

Is pusztított egy olajfajonomban. A városi orvosi kamarákban 40 százalékos zsidó aránya feltétlenül gonoszulán készítő jelenség!

Is pusztított egy olajfajonomban. A városi orvosi kamarákban 40 százalékos zsidó aránya feltétlenül gonoszulán készítő jelenség!

Legutóbbi támadás a szovjet ellen. A városi orvosi kamarákban 40 százalékos zsidó aránya feltétlenül gonoszulán készítő jelenség!

Legutóbbi támadás a szovjet ellen. A városi orvosi kamarákban 40 százalékos zsidó aránya feltétlenül gonoszulán készítő jelenség!

Legutóbbi támadás a szovjet ellen. A városi orvosi kamarákban 40 százalékos zsidó aránya feltétlenül gonoszulán készítő jelenség!

Magyar helységnevét a Délvidéken. Szabadkai hírek szerint a Délvidéken magyarnyelvű mozgalom indult meg annak érdekében, hogy Pálcis-fürdő újra nyerje vissza ősrégi nevét és ismét Pálegyháza legyen. Pálegyháza egyike a legrégibb bácskai községeknek.

A szövetkezetek és a magánkereskedelem érdekellentéteinek kiegyenlítése. Az Erdélyrészi Gazdasági Tanács ismételten tárgyalta a szövetkezetek és a magánkereskedelem közötti érdekellentétek áthidalásának kérdését. A Tanács újlag megállapította, hogy a magyar kereskedőosztály kialakítása és megerősítése az erdélyi részekben is éppen olyan nemzeti érdek, mint a kisemberek szövetkezetekbe való tömörülése. Éppen ezért a Hangyának ismételten felhívta arra a figyelmét, hogy olyan helyeken, ahol a magyar kereskedelem kialakulásának és megerősödésének folyamata megindult, szövetkezetek alapítását ne szorgalmazza és a kezdeményezéseket se támogassa.

Magyar-német gazdasági megegyezés. Magyarország és Németország között több nap óta gazdasági tárgyalások folytak. Most ez befejeződött és teljes megegyezés jött létre a két állam között, amely a szerződéses vetőmagtermelést és a nemesített növényfajták kicserélését kölcsönösen biztosítja.

Dr. Lorkovics Mladen az új független Horvátország most kinevezett külügyminisztere, aki a jelenlegi állampolgárait hosszú ideig volt külföldi emigrációban, ahol szívós erővel dolgozott országának a szerb iga alól való felszabadítása érdekében.

VAKABLAK

Londonban az angol kormány részére különleges örösi övölyvet építettek, ahol a kormány tagjai Churchill úrral az élükön „nyugodtan” tárgyalhatják meg a gyenge lábon álló világhíradalom ügyét. A hírek az ad köztudott érdekességet, hogy a 100 lábnyi mélységbe épített övölyvet drága szőnyegekkel bélelték ki, amiket Lülön e célra rendeltek a legnevesebb szőnyeggyárból. Ez minden valószínűség szerint azért történt, hogy a kormány tagjai legalább állójajlással süssédhessenek a drága szőnyegekbe, mert a fejük felett azok a kellemetlen német bombázók éppen elég zajt csinálnak. Híába, nem ok nélkül mondja a példabeoszt, hogy az új a pokolban is úr. Az angol kormány tagjai 100 lábnyi mélységben is szőnyeget kívánnak a lábuk alá. Pedig éreznők kellene, hogy a talpuk alatt már egyéb is van. Tízszé talpó van...

Hétfelidő a Sövidéken. Legutóbb hatalmas jégeső vonult át a Sövidéken néhány községre fölött, amely rettenetes nyomot és még rettenetesebb nyomort hagyott maga után. Felbeesült, hirtelen kárt okozott terményben, gyümölcsben egyaránt. Ez az örösi vihar több mint fél ezer gazdának pusztította el a kenyerét. A pusztító vihar Siklód és Szolokma határából indult el, ahol szerencsére kevés kárt tett és folyton növekedő erővel nyomult előre a hegyen és a hegy alján Atyha, illetve Alsósófalva felé. Előbbi község határán mindent elpusztított, utóbbinál pedig nagy kárt okozott az ősi vetésben. Nem csoda, mert — amint mondják — sok helyen 18—20 centiméteres jégkéreg borította a földet. Legelőkön rengeteg apróbb állatot öl meg a jég. A kárt megközelítőleg sem lehet megállapítani pénzértékben. A vármegyétől kiszállított bizottság az atyhai határon százszázalékosnak mondta a kárt. Az elemi csapással sújtott székely kisgazdák segítségéről az illetékes hatósági szervek bizonyára gondoskodni fognak. Ha azonban közben magánosok vagy közületek is a károsultak támogatására kívánnak jönni, a Magyar Nép szerkesztőségéhez be kell juttatni a károsultak szívesen juttatják a károsult gazdához.

Jobbra hajts!

Július hónap 6-án, hajnali 3 óraker Magyarországon közlekedésének irányrendszerében változás következik be. Kormányrendelet folytán a baloldali hajtásról Magyarország is áttér a jobboldalon való hajtásra. Ez az intézkedés Budapest főváros közvetlen környékétől eltekintve, egész Magyarország területén érvényes július hónap 6-tól. Budapest székesfőváros és körülötte, mintegy 30 kilométeres körzetben, november hónap 9-ig a balra hajtás marad érvényben.

Olvasóinkat a július 6-iki dátum közvetlenül érdeklí és ezért ezzel a kérdéssel részletesebben kell foglalkoznunk. Az európai szárazföldön kivétel nélkül mindenütt jobbirányú közlekedés van már, csak nálunk nincs. Részletelni sem kell, milyen keserves öher figyelmet, mennyi kényelmetlenséget, nyugtalanságot és állandó közlekedési veszélyt jelent valamenyit külföldi számára a mi „megfordított” hajtási rendszerünk. Legalább olyan kellemetlen ez nekik, mint ahogyan Magyarországon gondolnak most a „jobbra hajts”-ra. Viszont nem kívánható, hogy Európa alkalmazkodjék Magyarországhoz: természetes, hogy nekünk kell inkább vállalni az új rendszer pár hónapos megszokásának a nehézségeit. Annál is inkább, mert Nyugat és Kelet közt talán sohasem jártunk még Magyarországon olyan fontos gazdasági és közlekedési összekötő szerepet, mint ma és régi köz-

lekedési rendünk már érezetli, hátrányos hatásait nemzetközi forgalom szempontjából.

Ezért határozta el a kormány, hogy a hajtási irányt megváltoztatja és a régi „balra hajts, jobbra előzz” helyett a „jobbra hajts, balra előzz!” elvezeti vele.

Bevált külföldi példák szerint nálunk is először vidéken rendelik el a jobbra hajtást. A fővárosra csak később kerül erre sor. Vidéken ugyanis általában kevés akadályba ütközik a most már sürgető esedékes áttérés s így jóval előbb végrehajtható, mint az országutakon, a városokban és falvakban is igen sok átalakítást kell végezni. Viszont Budapestem bonyolult villamosvasúti hálózat, a nagyszámú autobus és a bonyolult forgalmi berendezések átépítése legalább további 4-5 hónapot vesz igénybe.

Eddig tehát az volt a jelszó, hogy „balra hajts, balra térd ki és jobbra előzz!” Ezután fordítva lesz: „Jobbra hajts, jobbra térd ki és balra előzz!”

Az új renddel kapcsolatban még csak annyit jegyzünk meg, hogy a román megszállás ideje alatt Erdélyben a jobboldalon való hajtás volt érvényben. Ennek a rendszerre még mindenkinek élénken emlékeztében él. Így a visszacsatolt erdélyi részekben az új rendszerre való áttérés nem fog nagyobb zavarkat okozni.

A györgyfalviak emlékirata az olasz nemzetnevelésügyi miniszterhez. A györgyfalvi magyar földművelők a következők szövegű iratot adták át Bottai olasz miniszternek:

Kegyetlen Uram!

Azon olaszos kéressel fordulunk a Kegyetlen Miniszter Úrhoz, hogy mi, györgyfalviak, szinmagyar lakosok, akik anyóinkat, apáinkat, gyermekeinket, szülőfalunkat otthagytuk és 800 györgyfalvi földönfutó bemenekül a 6 kilométerre levő felszabadult magyar Kolozsvárra. Odahaza a véreink nyelohaszadatuluktól, valamint váltásának gyakorlatásától meg vannak fosztva, becsületlen nemzeti érdekünk, hogy az igazságtalanul ottmaradt falunk nálánál előbb visszakerüljön. Azon biztalteljes kéressel fordulunk a Kegyetlen Miniszter Úrhoz, hogy kérszünket juttassa el a nagy olasz nép vezéréhez és a magyar nép jóakaróhoz és kérjük járadulata támogatásait. Hozzafizassék bűnségünk biztosításáért és az olasz Miniszter Úrhoz való biztalteljes üdvözléssel vagyunk ide-menekült györgyfalvi földművelők.

Józan Miklós dr. az új unitárius püspök. Vasárnap tartotta meg az unitárius egyházi zsinati főtanács ülését, amelyen új püspököt választottak a tisztelégéről lemondott Vargha Béla helyett. A választáson összesen 186 szavazatot adtak le, amelyből 120 Józan Miklós dr. budapesti vikáriusra esett. Így tehát az új püspök abszolút többséggel lett megválasztva. Új főgondnoknak pedig Gelei József dr. egyetemi tanárt választották szintén nagy többséggel.

Román repülőgépek zuhantak le magyar területen. A napokban a Romániába eső udvarhelyi részek felől két román repülőgép tűnt fel Udvarhely megye felett. Az egyik repülőgép Fiátfalva közelében kényszerleszállás közben lezuhant s összetört. A kirovuló hatóságok a gép roncsait közül kiszabadították az eszméletlen és súlyosan sérült román pilótát, akit azonnal beszállították a székyudvarhelyi kórházba. A pilóta állapota annyira súlyos, hogy egyelőre nem lehetett kihallgatni. Összefüggéstelen szavaiból azonban arra következtel-

nek, hogy gépével együtt elszökött a másik repülőgép elvonult az udvarhelyi területek felett és Marosvásárhely irányába vette útját. Ertesztéseink szerint ez a gép is leszállott Zorosvásárhely közelében. A pilóta megadta magát. A magyar hatóságok két román gép ügyében megindítottak a vizsgálatot.

El van rendezve a légvédelmi szükség. A m. kir. honvédelmi miniszter az általános európai helyzetre való tekintettel elrendelte az általános légvédelmi készültséget.

Nagy áradások külföldön. Nemenyünk, hanem a külföldön is a bajt okoznak az árvizek. Olaszországban a Po főlyóntótt el nagy teleket. Romániában nagyon sok helyen pusztítottak árvizek. Moldéviában és Dobrudzásában teljesen járattalanokká váltak az utak.

Új aranybánya Mexikóban. A mexikói Ixtalino mellett új aranybányát nyitottak. Az új aranybánya retekivül gazdag a nemes fémekben. A pontja háromnegyed kiló aranyat tartalmaz melnek.

GAZDATUDOMÁNY

Újabb intézkedések az erdélyi kisgazdatársadalom javára

A kormány elnöke legutóbb az Erdélyrészi Gazdasági Tanács vezetőinek tisztelgő látogatása alkalmából nyomatékosan adott kifejezést annak, hogy olyan fokozott gondot kíván továbbra is fordítani Erdély gazdasági életének megerősítésére és az anyaországi nivóra emelésére. Bárdossy László dr. miniszterelnök nyilatkozatát nagy horderejű intézkedések előlétek meg s támasztják alá továbbra is napról napra. Báró Bánffy Dániel földművelésügyi miniszter a növénytermelés célszerű átszervezésére vonatkozólag tett intézkedéseket. Ugyanakkor kölcsönvétel megkísérlésével, a mezőgazdasági eszközök bevezetésére nyújtott támogatással tette munkaképessé az erdélyi kisgazdatársadalmat. A szakoktatás fejlesztésével kapcsolatosan az állandó jellegű kolozsvári Gazdasági Akadémia mellett külön működő két nappali és két államszolgálatban részesülő felekezeti téli gazdasági szakiskolán kívül a közeljövőben további két téli gazdasági szakiskolát állítanak fel, továbbá mindkét középiskolai gazdasági tanintézet létesítését végzik az erdélyi részeken.

A székelyföldi gabonaszükséglet folytatódólagos lefedésére május hónapban 240 vagon gabonát irántott a kormány Marosvásárhely felé. Az erdélyi vidék szükséges beruházási költségeinek biztosítására a kormány lehetővé tette, hogy az Országos Hitelintézet és a Szövetésgazdasági és Hitelintézet útján az erdélyi kis-, közép- és nagybirtokos középjelzáratú jelzálogos kölcsönhöz jussanak, amelyeket a földhozam növelésére, az állatállomány kielégítésére, gazdasági gépek és épületek gyarapítására használhatnak fel. Az Erdélyrészi Gazdasági Tanács ezzel kapcsolatosan tanulmány tárgyává tette, hogy a konverziós bejegyzések alól milyen módon mentesíthetné a legkönnyebben az erdélyrészi kisgazdatársadalom ingatlanait, anélkül, hogy a hitezők emiatt kárt szenvednének. A kölcsönt 4 és fél százalékos kamattal és 15 évi lejáratra nyújtják.

Igen nagy jelentőségű az erdélyrészi szörványok meleggazdasági megerősítése szempontjából a földművelésügyi miniszternek az a rendelkezése, amely lehetővé teszi a teremtett arra, hogy a falvak elszegényedett családjai házhelyekhez juthassanak. A közigazgatási hatóságok javaslataira arra érdemes családok olyan területű házhelyhez juthatnak, amelyen

a szorosabb értelemben vett ház helyén és a gazdasági udvaron kívül még megfelelő nagyságú vetevényes kert is létesíthető. A juttatott házhelyen öt éven belül kötelek a család a maga hájkéért megépíteni. A rendelet szerint a birtokszerzők a vételár előlegeként mindössze az összeg 20–25 %-át kell fizessék. A rendelet nagy szociális jelentőségének ezenfelül intézkedése az, hogy a kevés gyermekszaporulatú vidékeken fekvő olyan lakatlan belsőterek megszerzését is lehetővé teszi, amelyeket eddigi tulajdonosaik a nemzetpolitikai szempontból Erdélyben oly fontos nemzeti birtok folytonosság szempontjából biztosítani nem tudtak. A rendelet idevonatkozó intézkedéseinek végrehajtása viszont azt eredményezi, hogy a házhelyhez juttatott és gazdaságilag segélyben részesített magyar családok, ivadékaik folytán újra a magyarság földbirtokállományának termelő részévé teszik az ily módon juttatott birtokrészt.

A családi otthonok létesítését mozdítja elő a rendeletnek az az intézkedése, amely szerint egyes közsületek, egyházak, szövetkezetek is hasonló módon ingatlanhoz juthatnak, ha kötelezettséget vállalnak arra, hogy a juttatott ingatlanon munkások és törpebirtokosok, falusi kisparosok, vagy más arra utalt kisemberek részére családi otthonok létesítenek rajta. Csoportos település esetén gondoskodás történik arról is, hogy a házhelyek kijelölése során megfelelő területek maradjanak az új települések felállítására kerülő közművezetvényeinek számára is.

A mezőgazdaság munkakörét messzi meghaladja a kormánynak az a nagyvonalú munkaprogramja, amely az erdélyi talaj eddig kiaknázatlan kincsének felkutatására és feltárására vonatkozik. A kétkézi munkások és általában a kisemberek munkájához való juttatásának feladatát szempontjából nyújt nagy lehetőségeket Erdély különböző vidékein a már eddig észlelt olaj és földgáz előfordulások, továbbá a szén és ércerek, s a velük kapcsolatosan előforduló hasznosítható kőzetek feltárásának munkaprogramja. Varga József dr. iparügyi miniszter ennek a programnak az összehajtásával a Földtani Intézet nagyközvetítő szervezetét bízta meg.

Pohánka vetőmag-akció.

A vízkárok miatt az ország több vidékén nem lehetett a szokásos termények vetését mindenütt elvégezni. ezért a földművelésügyi miniszter kedvezményes árú pohánka, — más néven hajdina, tatárka — vetőmag kiosztását rendelte el az ország ama részein, ahol a pohánkatermesztés nem volt szokásos, vagy pedig csak egészen jelentéktelen mértékben. Az akcióban 100 kat. holdnál kisebb szántóval rendelkező gazdák részesíthetők, akik a vetőmag beszerzési

• árából 20 százalék kedvezményt kapnak, azonkívül a vasúti szállítási költségeket is az államkincstár viseli. A földművelésügyi miniszter a vetőmagkiosztás végrehajtásával az érdekelt mezőgazdasági kamarákat bízta meg és így a gazdalközönség közvetlenül a kamaráktól nyerhet további felvilágosítást.

Fák a vizes talajon.

Sárguló fák igen gyakoriak a vizes, elárasztott talajon. Különösen a kőrtefák szenvednek gyakran sárgulásban. Ez a gyümölcsnem hajlamosabb a klorozisra, mint a többi összes. Ha a talaj túlzott mésztartalmú, akkor is gyakran esik sárgulásra. Az oldat alkjában több ízben kiöntözött vassalé ideig-óráig megszünteti a tüneteket, de gyökeres változást nem hoz, mert a baj alapokát, a nedvességet vagy a mésztúltányságot nem tünteti el. A nedvesség fokozott párologtatására eléggé jó módszer, mely egyben a gyökerek levegőzését is elősegíti, ha a fának a koronacsurgón kívül körben egy olyan mély árkot ásunk, hogy a talajvíz felszerkenjék. A nyílt árokban összegyűlő víz jelentékenyen gyorsabban párolog el, mint a talajból. Ha közben a fa töve körül a földet letaposzuk és a hajsztalcsővésséget fokozzuk, úgy rövidesen alapos eredményt érünk el.

Meddig hatnak a műtrágyák?

Minden fajta műtrágyának a hatása más és más, mert a hatékonysága függ az oldhatóságuktól. A könnyen oldódó műtrágyák gyorsabban hatnak ugyan, de hatásuk rövidebb időre terjed ki, míg a vízben nehezebben oldódó műtrágyák lassabban hatnak, ellenben hatásuk hosszabb ideig érezhető. A cselici salétrom pl. igen könnyen oldódik, hatása tehát rövidebb ideig tart. Az ilyen trágyákat nem adjuk a növénynek már „előre”, hanem csak a tenyészidő alatt, míg a nehezebben oldódó (szuperfoszfát, thomassalak) már előre kiszórható pl. őszel, hogy mire a növény azt felveheti, abból készlet álljon rendelkezésére a talajban. Az ilyen műtrágyák oldhatóságát elősegítik a humuszsavak is. Azután függ a műtrágyák hatásának ideje a talaj leköötöképeségétől is és attól is, hogy a tápsók a talajban nem mennek-e át kémiai elváltozáson keresztül.

Szőlők permetezése.

Az időszerű szőlőmunkák sorában, ha még el nem végeztük volna, a második permetezés, kötözés és kapálás a legsürgősebbek. Megkezdhetjük a hónaljhatások eltávolítását és a termőhajtások bekurfitását is. Szükség esetén a moly ellen is védekezhetünk, ismételt fűrtpermetezéseket alkalmazva. Szőlővirágzás alatt vagy után a legcélszerűbb rézmészporozást végezni, ha fűrtpermoszorítókat kell tartanunk. A rendes harmadik permetezésre akkor kerülhet sor, amikor a bogycák már borsószemnyi nagyságot értek el, tehát kb. június vége felé, július elején a szőlő fejlődése és az időjárás szerint. A harmadik kötözés alkalmával ismét hónaljzunk is és utána gyomirtó kapálást (horolást) végzünk. A csonkázással nem sietünk túlságosan, a korai csonkázás túlerős hónaljhatásképződést eredményez. A különleges munkák közül június második felében a zöldoltások készítése és az újítottesű (pótlás) tőkék gondozása bírnak fontossággal.

Mikor válogassuk a gyümölcsfák hajtásait?

A hajtásválogatás idejét mindenkor a hajtások fejlettsége, a fa állapota és nem a naptári időpont szabja meg. A különböző gyümölcsnemek adagyk is igen változatos időben fakadnak és különféle gyorsasággal fejlődnek. Mindig ott a legsürgősebb a munka, ahol a hajtások már erősebbek, azért, mert az eltávolítással

meglehetősen anyagvesztésig éri a fa. Ha időjében elvégezzük a munkát, kevesebb felhásznált építőanyag semmisítünk meg és a rendelkezésre álló többi hasznos feladatok építésére irányíthatjuk. Elkésett esetekben még le is gyengítjük vele a fát, mely nem lesz képes levelek nélkül őszig elegendő építőanyagot feloldozni. A kellő óvatosság tehát issem árthat. Ha a gyenge, vékony hajtások elérik a kisaras hosszúságát, már válogathatunk, mert a vesszőválogatásból, helyzetéből kifolyólag biztos lehet ítéletünk. A hajtásválogatás meg kell ejteni minden új leperitést és két-hároméves fán is meg ezzel a korona kifejedését, és nyitását igen jól szabályozhatjuk. Válogatás után a fontosabb vezető hajtásokot, a multévi vesszőkhöz erősített irányító és biztosító pátelekhoz kötözzük.

Gépjepély-akció Erdélyben.

Az Erdélyrészi Gazdasági Tanács sorozatos lépéseinek a kisiparos megsegítése érdekében újabb eredményre mutatkozott, amennyiben kormány elhatározta, hogy a kisipari gépjepélyakciókat kiterjeszti Erdélyre is, az anyaországinál is nagyobb arányokban. A Tanács az igénylések feltételeit a közeli napokban ismerteti.

Növelni kell a kereskedelmi növényekkel bevetett területet!

Magyarország mezőgazdasági területére alkalmas területeinek kihasználása érdekében minden elkövét földművelésügyi kormányzat. A legújabb tervek szerint növelni fogják annak a területnek a nagyságát, amelyen kereskedelmi növényeket termelnek a gazdák. A kereskedelmi növények termesztésének jelentősége még egészen különös szerephez jutott mert a háború miatt a kereskedelmi növények nagyon jól értékesíthetők. Megállapítható az is, hogy az olyan magva növények mellett nagy jövője van hazánkban a dohánnyermelésnek. A dohányfajtaik nemesítése és szakl termelési viszonyokhoz való hoztatfása olyan új lehetőségek előtt nyitja meg az utat, amelynek értéke a magyar mezőgazdaságra nézve ki számíthatatlan.

diófák kivágásának korlátozása. A gyökörök biztatására a látszólagos növekedésről az ország egész területén mértékben kezdték kivágni és eltávolítani az élő diófákat. Az ilyen módon eltávolított nemzetgazdasági kár megakadályozása céljából kormányrendelettel jelent meg. Eszerint élő diófát csak akkor szabad, ha annak tulajdonosa (Hokosa, haszonélvezője, haszonbőve) a saját házi, vagy gazdasági szükségleteit használja fel. Egyéb esetben élő diófa kivágásához hatósági engedély kell. Tízél több élő diófa kivágásához a földmívelésügyi minisztertől kell engedélyt kérni.

Földmívelésügyi minisztérium kisa mintatrágyatelep építési akciója
A földmívelésügyi minisztérium az elmúlt éveknek megfelelően, idén is megkezdte a kisa mintatrágyatelep építési akciót. Ennek célja az, hogy a haladni vágyó kisa gazdák részére trágyatelep létesítését anyagi támogatással is előmozdítsa és hatékony trágyatelepek létesítésére köveendő példát állítson. Az eddigi akció során 2602 mintatrágyatelep épült. A folyó évben az anyaország és a pártalja területén 560, a keleti és nyugati országrészekben 500, összesen tehát 1060 mintatrágyatelep létesítéssel kezdtek el. Az akciót — mint általában is — a kerületi mezőgazdasági kamarák, Erdélyben pedig az Erdélyi Magyar Gazdasági Egylet folytatja le.

Az akcióban 100 kat. holdon alatti kisa gazdák vehetnek részt. Ezek közül elsősorban a szakképzett aranybuzsikusok, hadirokkantok, kiserőlték és tűzharcosok kérését kell figyelembe venni. A résztvevők 120%-ig építési segélyben részesülnek.

Ipari rovat

Munkakönyv kiadása tanoncidő elöltése nélkül. Aki 18-ik életévét betöltötte, tanoncidő nélkül is kaphat munkakönyvet, — állapítja meg az 1922-ik évi XII. törvénycikk 111-es paragrafusának 3-ik bekezdése. A munkakönyv kiadása tehát nem kötelező és csak olyan személyeknek adandó ki, aki 18-ik életévét betöltötte vagy a munkaadó, aki igazolja, hogy őt alkalmazni óhajta és bármilyen hiteltérlemelő módon igazolja, hogy szakmájában van némi előképzettsége. Mindenesetre azonban kioktatandó arról, hogy jobb tanoncoskodni — még ha idősebb ember is, — mert a tanoncidő 18. életévét betöltöttéig csak két év, a segédidő két, illetve két és fél év, míg ha tanoncidő nélkül kap munkakönyvet, e munkakönyvvel könnyebben elsajátítható iparoknál két évet, nehezebben elsajátítható iparoknál pedig hat és fél évet kell igazolni.

Miért nincs személye?

A hivatalos lapban kormányrendelet jelent meg, amely megtiltja a víz személy készítését és forgalombahozatalt s ezzel egyidejűleg felhatalmazást ad a közellátási miniszternek arra, hogy korlátozza a kelt készítőket és készítését és forgalombahozatalt is. A lisztellátásban mutatkozó átmeneti nehézségek miatt egyes helyi hatóságok a személy készítését már korábban megtiltották. Az ország egyes területein érvényben lévő tilal-

mak következtében így az a helyzet állott elő, hogy egyes helyeken volt személy, más helyeken viszont a lakosság a személy fogyasztásáról kénytelen volt lemondani.

A kormány legújabb rendelete a személy készítését és forgalombahozatalt egységesen megtiltja az egész országban abból a célból, hogy ezáltal is előmozdítsa az új termés piacra kerülését a rendelkezésre álló lisztkészletek egyenletesebb elosztását.

A közellátás irányításának állandó alapelve az egyenlő elbánás, amely megkövetelte ezáltal azt, hogy ha nem lehet megengedni az egész országban mindenütt a személy készítését, akkor azt mindenütt egyformán tiltsák el. A személykészítés tilalma a lisztigénybevétel csökkentését és ezáltal megkönnyíti azt, hogy a kenyér készítéséhez szükséges lisztmennyiséget minden község számára egyformán biztosítsák az új termés piacra kerüléséig hátralévő néhány hétre.

Fokozottabb szerepet biztosítanak a kölesnek a közellátásban!

A köles a rövid tenyészidejű növények közé tartozik. Enyhébb éghajlatú vidékeken, mint tarlónövényt is, nagyon jól lehet termelni. Idén sok területen nem lehetett végrehozni a tavaszi mezőgazdasági munkálatokat. A belvizek vagy az állandó esőzések akadályozták ezt. Célszerű és helyes dolog tehát a bevetetlenül maradt területeknek kölessel való bevetése. A malmok már felkészültek arra, hogy kölest hántoljanak és köleslisztet készítsenek. A nagyobb malmok már megkezdtek a köleshántólók szerelését.

Itt említjük meg, hogy több állföldi nagymalom részbenlő berendezést állít be, hogy a magyarországi rizst meghántolhassa és piacképes állapotban bocsássa a kereskedelem rendelkezésére.

Miért nem szabad kukoricalisztet keverni a kenyérbe?

Közöltük már lapunkban, hogy a kenyérlisztet a jövőben nem szabad kukoricaliszttal vegyíteni. A közellátási okok mellett főképpen közegészségügyi szempontok vezették a kormányt, amikor a kukoricalisztet a kenyérliszthez való keverését megtiltotta.

Gazdák Biztosító Szövetkezete

Alapítva: 1899.

Magyarország egyedüli állami érdekeltsgű, szinmagyar biztosító szövetkezete.

Kartelen kívül!

A biztosítás minden ágával foglalkozik igen előnyös díj- és feltételek mellett. Vezér, fő- és helyképviseltek minden városban és községben.

Erdélyi Fiókgazdaságosság:

Kolozsvár, Horthy-út 6. szám. — Telefon 36-85.

A magyar nemzet verses története

A KIRÁLYNÉ HALÁLA

*Idegenek jármát szegény ország nyögte.
Nyomorúság, inség előtte, mögötte.
S türelem fonala bár nem szakadt még el,
Telt a pohár lassan, nagy keserűséggel.*

*De nagyon fogytán volt. S eljött a pillanat,
A pohár kicsordult, a fonál elszakadt,
Késerség, bosszú ömlött, mint a léva,
Es a királynéknak ez lett a halála.*

*Magába tért Endre felesége vesztén,
S ha könnyelmű volt bár, maradt jó hereszény,
S tartó az apjának adott ígéretet:
Szentföld védelmére ő is hadat vezet.*

*Szegény volt az ország, üres volt a kincstár,
Miből költseszni semmi se volt immár.
Ment a fényes sereg, bár nem használt sokat,
Mert le nem győzte a pogány kontyosokat.*

*János, az akkori esztergomi érsek,
Megbizottja volt az ország-vezetésnek,
Kit, hogy harcolni tovább is tudjanak,
Elűztek székéből a nagy magyar urak.*

Az öreg kasza

I.

Az öregember elnyújtzkodott a zöld gyepen. Hátát nekitámasztotta a tanya oldalának. Aszott arcaán végigfolyt a napsütés, amitől valósággal megbizseregtek fáradt csontjai. Aldott jó nyári nap a sok hűvös idő után. Bizony, sokáig késleltette az aratást.

Az akácokat lágyan simogatta a szél.

Török Péter végignézett a búzátáblán. Ringott a töméntelen sok kalász. Lágyan ringott, mint a bölcső, susogott az érett búzatenger.

— Jóságos Uristen! hálálkodott a vén gazda.

A gémeskútnál vizet mert a fia. Szaporán forgott kezében a veder. Minden meritésnél játékos fényesik tükröződött a tanya falára.

Az öreg felfigyelt a vízmerésre.

— Pétorke!

— Hallom, — feszült a kút kávájának a legény.

— Holnap kezdhethük.

— Mögkezdhetjük.

— Vöttél kaszát?

— Vöttem.

A vénember elhallgatott, élvezte a napsütést. A legény hasonlóképpen befogozta a társalgást és munkához lépett. Az öreg paraszt maga elé bámult. Nézte a zöld gyepet, amelyen úljugatott a kaszáképte seb,

— Holnap aratunk.

A marhák az udvaron ténferegtek. A jármos nekidőlt az eperfának és vakarózott csendesen. A istállóban vékony recsegéssel elbődült az üszőbőr.

A tanya mögött zizegett az érett vetés.

II.

Az aratás a legszentebb ünnep.

A végeláthatatlan búzatenger mindegyik szem egy-egy imádsága a földnek. És a föld, ez a szűk ekeszaggatta föld minden áldott esztendőben az ég felé nyújtja töméntelen imádságát, hogy örvöngessen az Uristen rajta.

Bövenrakott, imádságos ujjaival ilyenkor háskodik a föld.

Hajnali derengéskor imába fogott a búzátábla. Hajladozott a sok súlyos kalász és suttogó imádkozó gukra felszerelt a tanya népe.

Csodák-csodája, Török Péter nem ébredt fel a radatkor. Este sokáig forgolódt az ágyon, nem tudott elaludni. Mintha valami fekete pök ereszkedett volna le a gerendákról s ha csak szusszanásnyira lehunyta a szemét, mindgyárt rátelepedett. Öreg csalafintasággal megcsalta a pókot. Alighogy lehunyta a szemét, mingyárt felnyitotta s ezzel azonnal visszaheszegette a gerendára. Ejfél felé, amikor szembenézett a fekete pókkal, meghűlt a váll. Ijteden ismert fel a pök arcában Bálintot, a háborúban meghalt fiát.

Egész éjjel izzadság verte a homlokát.

Amint felszerelt és kinézett a tanyaablakba éppen akkor indultak a búzátábla felé az aratók. Legelől haladt Péterke, vállán az öreg kasza; később széles ívben feszült a nyelle fölél. Azzal öleli ret a búzaszálakat a kasza.

Megállj, Pétorke! — kiáltott ki az öreg.

A legény nem hallotta meg a kiáltást. Ment mélyen, ment határozottan a búzaföld felé. Hát az érett búzatenger.

— Majd megtanítom becsületre — dühögött vénember.

A kishéres a kaszáját fenegette az árokpart. A hajnali fényben megvillant a kasza éle. Éles kék nélkül nem megy a munka, csak kinlódás az egész. Péterke a tábla alsószéle felé tartott, utána a többiek.

— Itt érettebb.

Éppen nekisuhintott a búzavetésnek, amikor öreg az akácok végéhez ért.

— Megállj!

A legény lendülete a karjába fagyott.

— No, hát miért?

— Ki engedte meg?

— Mit?

— Hogy az öreg kaszát elővedd!

— Senki!

Egyszerűen, de keményen dobogtak a szavak.

— Akkor miért nyúltál hozzá?

— Mert aratni kell...

usogott a vete... Bólogattak a búzakalászok...
ngatták ölkében az erőt, a kenyeret, a jövődöt
gváltást.

- Aratni kell, — szólalt meg az öreg — de nem
a kaszával. Mondtam, hogy vegyétek másikat.
le-e?

- Vettem.

- Ha vettél, hol van?

- Amott a kisbéresnél.

- Hát akkor erre számítottál!

- Erre.

- Rosszul számítottál.

- Miért?

- A gazda én vagyok.

Az aratók odagyülekeztek, de szólni egyikük
nem mert. A kisbéres lesütötte a szemét, az öregek
bénétek a búzatábla felett. Ha igazságot kellene
megakadna mindnyájuk tudományá.

Török Péter elvette fiától a kaszát.

- Eredj kévét kötni.

A széles lendülettel húzalkodott neki az öreg a
szőlőknél. Alighogy két lépést előre haladt, nyo-
módult a tanyás és mögötte rendre a többiek.
A szó nem esett közöttük.

III.

A harmadik forduló után Török Péter karja el-
eredett. Hej, csak ne vennék észre, hogy milyen
gyatalan a kasza mozgása. Előre nézett mérészen-
nyitla ettől megerősödött volna. A kaszát nem
az öreg kasza a gazda kezébe való... Tovább,
a rendet jó szélesre fogni, hadd lássák, hogy
ő nem futott ki a karjából. Ha pedig kifutott,
egy észre senki.

A rend közepén megbotlott az öreg.

- A mindenségit!

Az amarusan összeszedte magát. Talán nem látta
hiszen csak mindössze szemrebbensnyire tán-
tott meg. Szerecsenre megtámasztotta az öreg
hiszen eddig minden renben volna, de mi
szután? Az erő rövidesen kifut a karjából. A
meg talán bírni valameddig, de onnan is elfo-
lahavóvá. Haesak nem a föld szívja el? A föld,
a tő föld, az erőtadó föld; talán most veszi vissza
a csónadott életet!

Az előrebukott Török Péter és végignyúlt az öreg
nyelén. Fölötte hajladoztak a kalászok. Két-
a búzakalász törölgette egyszerre hosszú szaká-
lesapott homlokát. Vajjon búzakalászok hajla-
k? nem is búzakalászok, hanem pókok, éppen
ok, amilyeneket az éjszaka látott.

A tanyás a kisbéresrel hátrá vete az öreget.

- Tegyétek ide a keresztre, — rendelkezett Pé-
sápadtan.

A vénembert lefektették a búzakeresztre. Úgy
t ott, mint valami aranyos ágyon. Kérges ke-
szekulcolta a mellén és belebámult a fényes
gbe.

- Hol az öreg kasza? — kérdezte.

Szaladva hozta a kisbéres az öreg kaszát. Török
Péter felemelte a kezét és végigsimogatta a lelkes
jőszágot. Ebbe a simogatásba beleszunnyadt egész
munkás élete.

- Öreg... kasza...

- Idetesszük édesapám mellé, pihenjenek.

- Nem, fiám... nem... vedd... a kezembe,

- Miért édesapám?

- Most már a tied...

- Az édesapámé.

- Csak dolgozzatok, fiám, erőek vagytok, fia-
talok vagytok.

És lehajtott fejt a keresztre, mint valami ara-
nyos ravatalra.

(R. É.)

Gáspár Gyula.

Milyen az élet Kárpátalján?

A magyar kormány utakat épít Kárpátalján. Az
utakhoz szükséges követ a gyorsfolyású patakok
medrei szolgáltatják, ahonnan a nagy-kavicsokat ha-
talmos teherautók szállítják az épülő utakhoz, ahol
azokat feltördelik, majd lefektetik az út alapjának.
Az első szembeutó és az anyaországbelieknek külfö-
nös látvány a szakállas ortodox, amint káftánjában
a követ tőri: Az itteni zsidók elve: dolgoz, amit
találsz és keresz mindenből. Az egész faluban 24
vegyeskereskedésből csupán kettőnek ruszin a tulaj-
donosa. Itt azután mindent lehet kapni, borotva-
krémen és fejkendőn keresztül a cukrászüzeményig.

Az utca mindig népes a tereferelő ruszinokkal
és a seftelő zsidókkal. Különösen szombaton hullám-
zik az utca. Ekkor szebbnél-szebb "toilettek" lehet
látni. A gyengébb nem selyemruhát és harisnyát ölt
magára, lábát pedig magas sarokkal ékesített elegáns
cipőbe bujtatja. A férfiaknak rókafejekkel körbe-
rakott fekete selymes kalap s földigérő selyem-
szővésű káftán, fehér harisnya és fekete bőli cipő az
öltözkéjük. Így mennek az imaházba. A nők azonban
csak a kapuig mehetnek, alacsonyabbrendiségüknel
fogva a zsinagóga küszöbét át nem léphetik.

Vasárnap délutáni szórakozás a furdózás. Erde-
kes jelenség, hogy leginkább csak a lányok keresik
fel a tisztavízű, sebesen csobogó folyókat. A férfiak
és különösen a zsidók víziszonyban szenvednek.

Kerekhegy falun — a nagy ruszin telepek között
kis magyar tisztás — meglátászik, hogy magyarok
lakják. Déllelőtnként néptelen, mindenki a földeken
dolgozik. A cseh nyelvet egyáltalán nem ismerik,
ruszinul is kevesen tudnak.

A leventintézmény előnyös és szükséges hatása
már itt is észrevehető. A legkisebb ruszin nebuló is
„szebb jövőt”-el közzönt tisztelőtudóan az arra ha-
ladó katonának. Viszont, ha szóba akarsz elegeydni
vele, észreveszed, hogy magyarul alig tud pár szót.

Május végén a bocoskoros, széleskarimájú, szal-
makalapos ruszinok marháikat felhajtották a hava-
sokra. Hosszú havasi kürtjüket meg-megfújva bú-

esznek jó néhány hónapra, magukkal csupán kis kukoricacsizzal telt zsákok visznek eddelnek, Közvetlenül a ruszin igénytelenség, mely talán még a kínáival is vetekedik. Mindennapi eledle a tej és kukoricakenyér. Fent a havasokban készítik a jó túrót, mely egyik-fé kereseti forrásuk.

A kárpátaljai havasok új világba vezetnek. A júliusi napon áprilisi tájképpel találkoztunk, fel-

üldülve a különleges havasi növényvilágtól és a pompás virágoktól. Itt láttam egy kis csikót szűk úton legelve a karámban, oldalán nagy tépett, egészen friss seb. Kérdőzősködésemre a ruszin ősi eimondotta, hogy a szerencsétlen kis állat a medve támadta meg a az tépte ki az oldalát. De azonban benne, hogy a kis csikó életben marad.

dr.

Apróságok - Adomák

Benzin szén-savból.

A mostani háborúban is bebizonyosodott, hogy a benzannek és általában robbanó motorok hajtására szolgáló anyagoknak óriási jelentőségük van. Eppen ezért különös figyelmet érdemel a németországi hír, hogy az egyik német tudós kijelentése szerint nemcsak szénből és olajból lehet benzint készíteni, hanem megfelelő eljárással szén-savból is lehet benzint előállítani. Ennek az az óriási előnye, hogy a szén sárgyon bőven van a természetben illetőleg könnyen előállítható. Így például nagyon sok helyen természetes szén-sav források törnek elő a föld mélyéből. Ezek közvetlenül felhasználhatóak volnának benzinyártásra. Ettől függetlenül a műszköből is könnyen nagymennyiségben elő lehet állítani.

A német tudós felfedezése mindenestre megnyugtatja azokat, akik attól tartanak, hogy a világ szén- és benzinkészlete rövidesen kimerül és az emberiség egyik legfontosabb erőforrása nélkül képtelen lesz arra, hogy gazdasági életét a mai színvonalon tartsa.

Hogyan javítták meg a dohány ízt?

A leveles dohány nagyon sok fajtájában meggyerezül, amíg illatos, szivarkába, vagy pipába való dohány lesz belőle. A legfontosabb művelet, aminek a dohányt alá vetik, az erjesztés. Az erjedés alkalmával folyik le a dohányban az a sok kedvező változás, amely ízét, illatát, színét és éghetőségét megzabálja.

A tudományos vizsgálatok során megállapították, hogy az erjesztést végző apró szervezetek nagyon sokféleek. Ezek között vannak olyanok, amelyek a legnemesebb erjedést biztosítják, mások pedig gyengébb minőségű dohányt erjesztenek.

Eppen úgy, mint ahogy a mustot le szokták oltani nemes élesztővel, amint

a vizsgálatok mutatják, a dohányt is lehet oltani. A dohánylevelek párolása alkalmával megfelelő nemes erjesztő szervezetekkel oltják be a dohányleveleket.

A boroszlói dohánykísérleti állomás hosszú évek óta kutatja ezt a kérdést és a kísérletek azzal biztattak, hogy néhány év múlva fokozatosan annyira sikerülni fog a dohánypárolást és erjesztést szabályozni, hogy a dohányok íze nagymértékben meg fog javulni.

A vadászrepülőgépek sebessége.

A háború a repülőgép építés terén mind újabb és újabb eredményekre vezet. Különösen a vadászrepülőgépek sebességének fokozása terén érik el nagyszerű eredményeket. Az amerikai repülőgépek óránkénti 660 kilométer sebessége, mint csústeljesítmény, ma már a múlté. A német vadászrepülőgépek óránként 740 kilométeres sebességet érnek el. Ez az óriási sebesség mindennél jobban bizonyítja, hogy a repülőgép gyárak a gépek teljesítőképességének fokozása terén minden lehetővé elkövetnek.

Tengeralatti alagút Japánban.

Simonoseki és Moi japán városok között tengeralatti alagút készül. A nagy munka már 4 évfelzendeje tart. Rövidesen befejezik az építkezést.

Nem kell senkinek sem a gyémánt.

Az arany után bekövekezett a gyémánt bukása is! Az arany ugyanis úgy szerepelt eddig a pénzpiacban, mint az értékállandóság anyaga és jelképe. Mellette a drágakövek közül a gyémánt volt az, amely egyeduralmat élvezett a drágakövepiacban. A legújabb hírek szerint a gyémánt értéke nagymértékben csökkent. A dél-afrikai gyémántpiacban a gyémánt árában 20 százalékos esés következett be. Ez az áresés olyan méretű, hogy hosszú évek óta példátlanul áll. Oka elsősorban az, hogy a nagy vásárló erejű európai

piacok a gyémántra nézve teljesen megszűntek tekinthetők.

A gyémántpiac említett teljes különösen Angliát érinti, mert Angliának ugyanis a gyémánt-kezeléssel kapcsolatban nagy előnye és más mellékjöveldelne van. Ennek okán a gazdasági Amerikai Államokban nem érdeklődik a gyémánt iránt. Az is figyelemre méltó, hogy a gyémánt feldolgozó ipar, amely különösen Hollandiában volt renefejtett, csaknem teljesen munkátlan van Amerikában, amelynek okaként rendkívül fejlett gyáripar nem tudott megfelelő pótlásra lépni.

Építőanyag újságpapírból.

Egy svédországi gyárban a kiskérleteket folytatott újszerű anyag előállításával az új újszerűkarnak neveztek el. Az újszerűkből készült építőanyag térszén tűzálló, 200 fokok hősziget és ez még az úgynevezett termittombólak sem lehet meggyújtani újszerűkarnak igen nagy jövője mert könnyű, tűzálló és Svédországban nagyon olcsó, mert sok feldolgozást fel újságpapírra.

Amerika csak lábbelit és nyát tud a szovjetnek szálni. Roosevelt elnök az egyik értelemre kijelentette, hogy az Egyesült Államoknak nincsen pontos árról, hogy Szovjet-Oroszországtulajdonképpen milyen anyagra van szüksége. Ezért, amíg a séglettel a szovjet nem közli, nem is küldhetnek segítséget, azonban megérkezik, akkor valószínű, hogy ki tudják elől a szükségleteket, mert jelenlegi legjobb készleteik csupán lábbel és harisnyából vannak. A s hadseregnek bizonyára nem van szüksége, hanem hadian és főképp repülőgépekre és Amerika segítségével nem sok jelent számukra a hadviselési tatisfánál.

Ahol szárazság van ...

Míg nálunk a sok eső miatt nem zyhelyen panaszkodnak a gazdák, idig az európai szárazföldt egyes részein nemhogy nedves időjárás uralkodik, ellenkezőleg, szárazságról panaszkodnak. Így például Svédországban tavasz óta, mióta a hó elment, ny csepp eső sem hullott. Ez jelenség labb bizonyítja emellett, hogy a természetben összhang uralkodik. Amikor valahol állandóan esik, máshol, hogy az egyensúlyt állapít létrejön, szárazság uralkodik.

Hallgatni arany ...

A tanító a térképen egy nagy tengerre mutat és kérdezi az egyik tanítólól, hogy melyik tenger a mutatott rész. A fiú hallgat. A tanító végre megmondja a esendőt és így szól: — Igazad van fiam, ez a Csendes tenger.

rákra október hó 15-ik napjától június 1. napjáig bezárólag. A visszacsatolt keleti és erdélyi területek nyílt vizein az általános halászati tilalom április hó 15-ik napjától június 15-ik napjáig bezárólag tart, ezen tilalmi idő alatt is szabad — a ponty kivételével — nyelés horogral a nyílt vizekből halászni.

N. D. A kérdésre csak akkor tudnánk pontosan feleletet adni, ha határozottan tudnók, hogy mennyire volt nyirkos az eleséptel termés. Minthogy ezt nem tudjuk, csak általánosságban válaszolunk. Árpánál, búzánál, rozsánál az első évben két-három százalékos apadást szoktak felvenni. A második évben egy százalékos apadás szokott lenni. Természetesen az apadás az első évben, sőt az első hónapokban is sokkal nagyobb lehet, mint a feuntebb közölt szám. Bizonyos, hogy ha nedves gabonáról van szó, az apadás százalékos minden esetben nagyobb. Nem hisszük azonban, hogy fíz százalékkal nagyobb apadás lehetséges volna néhány hónapon belül. Az olyan gabonák ugyanis, amelyek annyira nedvesek, hogy ennyit száradnak be, nem raktározhatók.

P. J. A vezető állásban levő alkalmazott fogalmának meghatározása két-szétellenül sok vitára adott alkalmat. A budapesti Kereskedelmi és Iparkamara meghatározása szerint vezető állású alkalmazottnak tekintendő az, aki az egész vállalatot, vagy annak valamely szervezetenül önálló ágát vezeti, irányítja és ellenőrzi és aki ezzel kapcsolatban utasításokat közvetlenül a vállalat tulajdonosától, illetve az igazgatóságától, vagy a vezérigazgatótól kap és a hozzátartozó ügyek tényleges részét teljesen önállóan és felelősség mellett intézi az utólagos beszámolás kötelezettségével és végül a hozzá bízottalkalmazottak munkáját vezeti és irányítja.

100 darab anyabírka 3 évre, felbontva kiadó. Mikó János, József-major, u. p. Diószeg.

Egyszerű, független 33 éves, jó megjelenésű nő házvezetőnőnek ajánlok, vidékre és gazdaságban is. Cím: Ibrányi Lajosné levelével, Jámberlonka Biharpuskóki F6-út 306.

Szerkesztői üzenetek

Alább felsoroltaknak köszönetet mondunk a bejelentett előfizetőket: B. P. Nagyborján, B. M. Gyergőszentmiklós, Ifj. P. J. Bóháza, F. L. Nagykaroly és S. G. Sz. Kerestur.

ELŐFIZETŐINKHEZ! Amint megelőző számunkban közöltük olvasóinknak kiküldöttünk közül Vinczeffy Sándor a Háromság meggyében levő előfizetőinket keresi fel folytatódáskor, míg Tóth Imre megkezdte munkáját Szobokdöboka meggyében. Kérjük azon előfizetőinket, akik az említett meggyében laknak és hátrálékosak, hogy szíveskedjenek megbízottainknak kifejezni a hátrálékos összegeket. Azért közlünk előre, hogy megbízottaink mely vidéket keresik fel, hogy a hátrálékosoknak idejük legyen arra, hogy a pénzt összeszedjék és megbízottunk ottle azonnal átadhassák fennálló tartozásait. Miután az év első fele már eltelt, senki sem monhatja azt, hogy miért kérjük ilyen hamar a f. évi díjat, mert ismeretes mindenki előtt, hogy milyen nagy nehézségekbe kerül a lap előállítás, különösen most, amikor mindennek az ára emelkedik és mi csak a legmérsékletben emeltük a díjat, holott a drágulás jóval nagyobb, mint amennyivel mi többet kérünk előfizetési díjban.

Előfizetőink közül utóbbi időben többen jelentettek be leiratást, illetve más helyiségre való elmozdítást. Ezek közül számosan nem jelezték, hogy mielőtt új lakhelyükre költöztek volna, hol laktak. Már pedig ezt feltétlenül szükséges tudnunk, anélkül, hogy hasonló nevű előfizetők sok van és ha nem közlik a régi lakóhelyet, megtörténhetik, hogy egy másik előfizető címet javítjuk ki, neknek a neve egyezik a címjelöltés kérvénél.

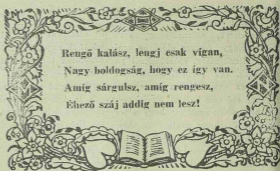
Postautalványom is küldünk felszólítást és kérjük azokat akikhez ilyen érkezett, hogy a feltüntetett összeget küldjék be.

Az én apám! (P. D. Tóth) Bizony kedves magyar testvéreink, a beküldött vers nem sikerült. Ez azonban ne büszkítsen magát. Örüljök, hogy édesanyja jóegészségben van, maga pedig kiűn elhet az Isten szabad ege alatt. A versírást hagyja azokra, akik ebből élnek, vagy enélkül nem tudnak élni. Mert ilyenek is vannak. Ezek az igaz költők.

A következő befolyt pénzeket nyugtazzuk: Örv. L. I-né Lovéte 3. Sz. S. Domokos 320. G. I. Szárhegy 1120. (r. 1941. dec. 31-ig). S. K. Papfalva 620. Ifj. F. A. Csikesekefalva 620. Sz. K. Hegyközsáldóhágy 230. I. A. Tusnád 620. Hítsz. Görgey-szentimre 620. pengő.

Szerkesztésért felel: PAP JANOSY BÉLA DR.
Feltetés kiadó: TÓTH KÁLMÁN.

T. EGYETEMI KÖNYVTÁR
KOLOSZVÁR
Szent György tér

Reugó kalász, lengj csak vígan,
Nagy boldogság, hogy ez így van.
Amíg sárgulsz, amíg rengesz,
Ehez száj addig nem lesz!

Tanuld meg!

Miért nem likaos a rozskenyér?

A rozskenyér a búzakenyértől nemcsak abban különbözik, hogy sötétebb színű, hanem abban is, hogy lukacsai kisebbek. Ez a jelenség azonban nem jelenti, hogy a rozskenyér nem volt jól megkelve. A búzalisztben levő sikérgyánús rendkívül könnyen nyújtható és ezért a tiszta búzakenyér nagyon magasa tud kelni és így lukacsos lesz. A búzalisztet ellentétben a rozs lisztből készült tészta azért nem képes olyan magasa kelni, mint a búzalisztből készült tészta, mert a rozslistát nem tartalmaz a búzalisztben levő sikeérhez teheren hasonló anyagot. Még rosszabb a helyzet ebben a tekintetben a kukorica lisztnél, mert a kukoricaliszt semmi sikeért nem tartalmaz, ezért olyan tömör és ragadós az ebből sült kenyér.

Házi gyógyszerár.

Hány felsíemert gyom hányódik áton-útsépen, amelyet a falusi gazda, akinek olyan nagyon nebezen telik orosra, patikára, felhasználhatna háztartásában. Ime egy szemléltetés belőlük: Nem szabadna egyetlen csiadánai sem hányozzon a keskenylevelű útsínek és a kék tringónak. Előbbi köhögés, utóbbi számarhurut ellen vált be. Igen fontos a libapimpó gyomorbojások számára, melyei bélsurut is biztosan gyógyítható. A hársfavirágot hüllés ellen, a bodzafavirágot hüllés ellen, a bodzafavirágot, az ezerfővet gyomorrontás és étvágytalanság ellen használjuk. A mezei zsurló és a porcsin szintén jól bevált szerek; előbbi rheuma, utóbbi hólyag- és veséjék ellen. A kertben legyen egy ágyás zialyából, hogy daganatot lebeszen teáidval gyógyítani, borsmenta, sárgaság és epebántalom ellen. A benedekjű az étvágytalanságot gyógyítja. Szívodobogás gyógyítására gnyátsók a gyöngyajakot s ne feledkezzünk meg a kamiliáról (Székfűvirág) sem.

A hagyma, mint gyógyszer.

Ismeretes, hogy azok a népek, amelyek étkezérik a kalnávval sok hagymát fogyasztanak, nagyon egészségesek. A legújabb orvosi kutatások sok érdekes dolgot derítettek ki a hagyma egészségi hatásáról. Az emberiség egyik legnagyobb csapása a rákbetegség. Mint ismeretes, a műtéti beavatkozásokon kívül különböző sugárzásokkal, főképpen röntgen- és rádium sugárzással gyógyítják. Az eddigi tapasztalatok szerint a rádium kezdése nagyon jónak bizonyult és sok esetben teljes gyógyulást eredményezett. Több növényről megállapították, hogy magából olyan sugárzást bocsát ki, mint a rádium, tehát rádióaktív. Ezek között a növények között első helyen áll a hagyma. Több tudós

minden kétségen kívül bebizonyították, hogy a hagyma rádióaktív növény.

Ezzel kapcsolatban meg kell említenünk, hogy Lengyelországban, Oroszországban, Bulgáriában, Törökországban és még több helyen, ahol a lakosság főtápláléka közé tartozik a hagyma, a rák csaknem teljesen ismeretlen betegség. Ez a megállapítás nem jeltetés, hanem pontos számadatok összehasonlításából nyert eredmény. Természetesen nem jelenti azt, hogy a hagyma a rákbetegségnek biztos gyógyszerere volna, de jelenti azt, hogy a hagymával való táplálkozás kétségkívül nagyon egészséges és amint rádióaktivitása mutatja, bizonyos tekintetben gyógyszernek tekinthető.

Veszedelem zivatarban a fák alatt.

Junius és július hónapok a zivatarok hónapjai. Ha zivatar ér valakit az erdőn, vagy mezőn, ne futva meneküljön és ne húzódjék fa alá, mert így legkönnyebben érhet villámcsapás. Ha a falu, vagy valamely épületcsopont ahol védelmet lehet találni, távol van, lehelyezze a földre fekvő megvárni a zivatar elvonulását. Az utóbbi napok szomorú hírségire tanusodnak arról, hogy leggyakrabban azt éri villámcsapás, aki zivatar alkalmával fa alá menekül, vagy futva igyekszik fedél alá jutni.

Aki csak a színre néz

A vak ember elküldött egy fiut kenyérért.

— Milyen kenyér kell, barna-e vagy fehér? — kérdezi a pék.

A fiú kis gondolkodás után feleli:

— Mindegy akármilyen, mert vannak vizsem.